

Sygn. akt IV Ca 719/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Płocku, IV Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca SSO Barbara Kamińska

Sędziowie: SO Małgorzata Szeromska

SO Renata Wanecka (spr.)

Protokolant: Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 grudnia 2015r. w P.

sprawy z powództwa **T. B.**

przeciwko **P. M.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mławie z 23 czerwca 2015r.,

sygn. I C 896/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i obniża zasądzoną od P. M. na rzecz T. B. kwotę z 27.060 zł (dwudziestu siedmiu tysięcy sześćdziesięciu złotych) do kwoty 24.750 zł (dwudziestu czterech tysięcy siedmiuset pięćdziesięciu złotych), zaś kwotę wymagalności odsetek ustawowych oznacza na dzień 19 października 2012r., oddalając powództwo w pozostałej części oraz zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że obniża zasądzoną od P. M. na rzecz T. B. kwotę do 3.337,70 zł (trzech tysięcy trzystu trzydziestu siedmiu złotych i siedemdziesięciu groszy) oraz w punkcie III w ten sposób, że tytułem zwrotu wydatków nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Mławie od T. B. kwotę 112,27 zł (sto dwanaście złotych, dwadzieścia siedem groszy), zaś od pozwanego P. M. – kwotę 1.135,23 zł (jeden tysiąc sto trzydzieści pięć złotych, dwadzieścia trzy grosze);
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. zasądza od pozwanego P. M. na rzecz powoda T. B. kwotę 862,23 zł (osiemset sześćdziesiąt dwa złote, dwadzieścia trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu w II instancji.

Sygn. akt IV Ca 719/15

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w postępowaniu upominawczym w dniu 20 listopada 2012r. T. B. wniósł przeciwko P. M. o zapłatę 27.060 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 listopada 2011r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu z tytułu wynagrodzenia za wykonanie i montaż schodów drewnianych w domu należącym do pozwanego.

Sąd Rejonowy w Mławie w dniu 28 listopada 2012r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał P. M., aby zapłacił on powodowi kwotę 27.060 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 listopada 2011r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.755,25 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwany 18 grudnia 2012r. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym domagał się oddalenia powództwa oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z 23 czerwca 2015r. Sąd Rejonowy w Mławie w sprawie I C 896/12 zasądził od pozwanego P. M. na rzecz powoda T. B. kwotę 27.060 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 listopada 2011r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.770 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Ponadto Sąd nakazał ściągnąć od P. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Mławie kwotę 2.323,90 zł tytułem zwrotu wydatków.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. B. jest przedsiębiorcą i prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług stolarskich. W dniu 17 sierpnia 2011r. zawarł on z P. M. umowę, w ramach której zobowiązał się wykonać drewniane schody oraz zamontować je w budynku mieszkalnym w W., przy ul. (...). Zgodnie z § 2 ust. 2 wskazanej wyżej umowy, pozwany zobowiązany był do udostępnienia powodowi lokalu w celu rozpoczęcia montażu schodów od dnia 1 listopada 2011r. Zakończenie prac montażowych zostało zaplanowane na 10 listopada 2011r. W przypadku zwłoki w udostępnieniu lokalu, pozwany zgodnie z § 5 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 2 w zw. z § 5 ust. 3 umowy zobowiązał się do uiszczenia na rzecz powoda kwoty stanowiącej równowartość 40% należnego wynagrodzenia, tj. 27.060 zł. brutto najpóźniej w terminie do dnia 17 listopada 2011r.

Strony ustaliły na piśmie opis materiałowy i konstrukcyjny schodów samonośnych. Powód przedstawił wizualizację schodów. Termin wykonania określono na 10 listopada 2011r. Na poczet wydatków, powód otrzymał od pozwanego kwotę stanowiącą 50% ogólnego wynagrodzenia tj. 27.500 zł.

Prace budowlane w mieszkaniu pozwanego nie zostały zakończone w zaplanowanym terminie. W związku z tym, powód, mimo sygnalizowania pozwanemu gotowości do montażu schodów, nie mógł przystąpić do wykonania umowy w dniu 1 listopada 2011r. P. M. udostępnił T. B. lokal do rozpoczęcia montażu schodów dopiero w dniu 4 czerwca 2012r. Jednak powód z powodu pobytu w szpitalu i wcześniej zaplanowanych zleceń, przystąpił do montażu schodów we wrześniu 2012 r.

W związku z faktem, iż pozwany odmawiał powodowi udostępnienia lokalu, dokończenie montażu schodów okazało się niemożliwe i powód pismem z 31 października 2012r. odstąpił od umowy, wzywając pozwanego do zapłaty należnego wynagrodzenia.

Oświadczenie o odstąpieniu od umowy w dniu 8 listopada 2012r. złożył również pozwany.

P. M. nie jest zadowolony z zamontowanych schodów. W jego ocenie schody zawierają szereg odstępstw od umowy i ustaleń ustnych. Jego zdaniem zostały one wykonane niezgodnie z umową przez zastosowanie niewłaściwych materiałów tj. drewna innego niż dębowe w niektórych elementach schodów. Ponadto schody zostały wykonane niezgodnie z wymiarami, co powoduje napieranie na okno, powód nie wykonał też ostatniego trepa.

Autorem projektu technicznego schodów jest architekt D. H.. Sporządzenie projektu zlecił mu pozwany. Pozwany brał udział w przygotowaniu ostatecznej wersji projektu schodów i akceptował projekt obowiązujący w chwili rozpoczęcia montażu. W ocenie architekta prace montażowe zostały wykonane prawidłowo.

Sąd I instancji dokonał następującej oceny prawnej:

Zawarta przez strony umowa z 17 sierpnia 2011r. jest umową o dzieło. Sąd wskazał, że w zależności od rodzaju wykonywanego dzieła, w czasie jego realizacji, istnieje mniejsza lub większa potrzeba, a nawet konieczność, porozumiewania się obu stron tego stosunku umownego. Jest to jedna z cech charakterystycznych zresztą nie tylko

umowy o dzieło, ale wszystkich umów rezultatu. Wychodząc z tych założeń, ustawodawca wprowadził do przepisów ogólnych kodeksu cywilnego przepisy sankcjonujące obowiązek współdziałania stron (art. 354 § 2 kc), a do przepisów regulujących umowę o dzieło przepisy przewidujące skonkretyzowane konsekwencje braku współdziałania ze strony zamawiającego (art. 639 i 640 kc).

Zdaniem Sądu Rejonowego, powyższe wywody pozwalają na stwierdzenie, że jeżeli według umowy stron, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie, wykonanie zamówionego dzieła wymaga współdziałania zamawiającego (udostępnienie lokalu w celu montażu schodów), a ten nie współdziała, przyjmujący zamówienie może odstąpić od umowy (art. 640 kc). Na zamawiającym ciąży wówczas obowiązek zapłacenia wynagrodzenia, mimo niewykonania dzieła. Wynagrodzenie to ulega jednak zmniejszeniu o kwotę zaoszczędzoną przez przyjmującego zamówienie wskutek niewykonania dzieła (art. 639 kc).

W ocenie Sądu, powód pismem z dnia 31 października 2012r. (po wcześniejszym wezwaniu pozwanego do udostępnienia lokalu), skutecznie odstąpił na podstawie art. 640 kc, od umowy zawartej 17 sierpnia 2011r. Zebrany materiał dowodowy nakazuje przyjąć, że w trakcie realizowania zawartej przez strony umowy o dzieło, występowały trudności będące wynikiem braku współdziałania pozwanego; pozwany mimo wezwań powoda, nie udostępnił mu swego lokalu w celu usunięcia usterek i dokończenia montażu schodów. Wobec odstąpienia przez powoda od umowy pismem z 31 października 2012r., za nieskuteczne należało uznać odstąpienie od umowy przez pozwanego w dniu 8 listopada 2012 r.

Sąd Rejonowy podniósł, że w razie odstąpienia od umowy o dzieło na podstawie art. 640 kc, żadna ze stron nie może dochodzić roszczeń wynikających z tej umowy, ponieważ odstąpienie na tej podstawie wywiera skutek *ex tunc*, tj. stwarza taki stan prawny, jakby umowa o dzieło nie została w ogóle zawarta. Stronie po odstąpieniu przysługują jedynie roszczenia przewidziane w art. 494 kc.

Sąd I instancji przytoczył w uzasadnieniu pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 20 czerwca 2013r. (IV CSK 704/12), w którym stwierdził on, iż zakres normy wynikającej z art. 639 kc jest szerszy niż normy wynikającej z art. 640 kc w tym znaczeniu, że art. 639 kc obejmuje wszelkie przypadki niewykonania dzieła, jeżeli przyjmujący zamówienie był gotów je wykonać, lecz doznał przeszkody z przyczyn dotyczących zamawiającego, zarówno przez niego zawnionych, jak i niezawnionych. Przewidziany w art. 640 kc brak współdziałania, stanowiąc jedną z przeszkód w wykonaniu dzieła w rozumieniu art. 639 kc, zawiera się przeto w zbiorze przyczyn objętych tym przepisem, ale skutki tego przypadku podlegają odrębnej regulacji. Ustawodawca, przyznając wykonawcy w przypadku braku współdziałania zamawiającego uprawnienie do odstąpienia od umowy, w zakresie przysługujących wykonawcy roszczeń, nie odsyła do art. 639 kc i nie ma podstaw do wnioskowania o istnieniu takiego odesłania. Zaniechanie współdziałania, stanowiące przeszkodę do wykonania dzieła, jest tu traktowane, jako zwłoka wierzyciela (art. 486 § 2 kc) i tak kwalifikowane zaniechanie ustawodawca opatrzył surowszą sankcją. Przyznał mianowicie wykonawcy prawo odstąpienia od umowy. Przez skuteczne wykonanie prawa odstąpienia wykonawca niweczy umowę i tym samym nie jest narażony na domaganie się przez zamawiającego wykonania dzieła. Odmienne uregulowanie uprawnień przyjmującego zamówienie w sytuacji zwłoki zamawiającego usprawiedliwia się potrzebą zapewnienia przyjmującemu zamówienie szerszej ochrony niż wynika z art. 639 kc. Na gruncie art. 639 kc nie ma podstaw do przyjęcia, że zobowiązanie wygasło. Wykonawca nadal pozostaje zobowiązany wobec zamawiającego do czasu ewentualnego wygaśnięcia zobowiązania z innych przyczyn niż przez wykonanie bądź ewentualnego wykonania po ustaniu przeszkody. Zamawiający, świadcząc wynagrodzenie, spełnia świadczenie wynikające z umowy, a przyjmujący zamówienie nie może wykluczyć, że zamawiający zgłosił się do niego po dzieło skoro był gotów je wykonać. Art. 640 kc pozwala przyjmującemu zamówienie uwolnić się od tej niepewności.

Przepis art. 494 kc poprzestaje jedynie na lakonicznym sformułowaniu o obowiązku zwrotu wykonanych świadczeń. W omawianym przypadku powód wykonał większość powierzonych mu prac, przy czym prace te zostały wykonane w budynku posadowionym na nieruchomości pozwanego. W ocenie Sądu Rejonowego, nie powinno więc budzić wątpliwości, że w takiej sytuacji, niemożliwym jest zwrot spełnionych świadczeń. Niedokończone schody zostały zamontowane w lokalu pozwanego i stały się częścią składową jego nieruchomości. W ocenie Sądu, w tej sytuacji

pozwany powinien zwrócić powodowi kwotę odpowiadającą wartości wykonanych prac, a podstawą świadczenia będą przepisy o nienależnym świadczeniu. Wraz z odstąpieniem od umowy, odpadła bowiem podstawa prawna świadczenia powoda (art. 410 § 2 kc) w związku z czym, z uwagi na niemożliwość zwrotu świadczenia w naturze, powód jest zobowiązany do zwrotu jego wartości (art. 410 § 1 w zw. 405 kc).

Z tych przyczyn, Sąd Rejonowy uznał, że powodowi przysługiwało roszczenie o zapłatę równowartości faktycznie wykonanych przez niego prac.

Wartość prac Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu stolarstwa L. L.. Biegły wskazał, że prace wykonane przez powoda zostały wykonane zgodnie ze sztuką stolarską, a rzekome napieranie schodów na szybę jest spowodowane wadliwą konstrukcją szyby, a nie montażem schodów przez powoda. W związku z powyższym, wynagrodzenie według stawek wskazanych w umowie, było zgodne ze stawkami rynkowymi.

Biorąc pod uwagę, że schody zostały wykonane zgodnie ze sztuką stolarską, Sąd uznał, że pozwany nie posiada wobec powoda żadnych roszczeń wzajemnych, które mogą ulec potrąceniu.

O obowiązku zwrotu wydatków na rzecz Skarbu Państwa Sąd orzekł zgodnie z art. 83 i 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Natomiast o kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 kpc.

Apelację od wyroku wniósł pozwany P. M., zaskarżając go w całości i zarzucał:

1. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 kpc poprzez błędną ocenę zeznań świadków D. H., D. D. oraz stron i wyciągnięcie z nich nieprawidłowego ustalenia, że pozwany nie udostępnił powodowi lokalu w celu rozpoczęcia montażu schodów w umówionym terminie, podczas gdy z w/w zeznań jednoznacznie wynika, że strony za obopólnym porozumieniem i z przyczyn leżących po obu stronach przesunęły termin rozpoczęcia montażu schodów z 1.11.2011 r. na początek września 2012 r.;
2. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 227 § kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc poprzez błędną ocenę dowodu z zeznań świadka J. M. i wyjaśnień pozwanego i uznania ich za nic niewnoszące do sprawy oraz niedokonanie przez Sąd w oparciu o te zeznania i zeznania powoda żadnych ustaleń w zakresie przyczyn niedokończenia rozpoczętego montażu przez powoda, co skutkowało przyjęciem, że pozwany w październiku 2012 r. bezpodstawnie nie udostępnił lokal powodowi i tym samym nie współdziałał z powodem podczas, gdy z w/w dowodów wynika, że przyczyną wstrzymania montażu schodów było ujawnienie niezgodności schodów z umową oraz nieprawidłowości w montażu i nieprzystąpienie przez powoda do prawidłowego wykonania umowy pomimo wezwania;
3. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 227 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc poprzez błędną ocenę dowodów z zeznań J. M. i K. A. jako dowodów nic nie wnoszących do sprawy i niedokonanie w oparciu o te zeznania ustaleń w zakresie niezgodnego z umową wykonania wangi schodów (zastosowanie drewna sosnowego zamiast dębowego), jako okoliczności istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy;
4. naruszenie przepisu postępowania w postaci art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną ocenę dowodu z zeznań świadka D. H., polegającą na uznaniu ich za istotne w zakresie ustalenia jakości wykonania schodów jako korespondujące z treścią opinii biegłego z zakresu stolarstwa podczas, gdy biegły w opinii wskazał szereg wad i nieprawidłowości w wykonaniu i montażu schodów;
5. naruszenie przepisu postępowania w postaci art. 233 § 1 kpc, polegające na dowolnej ocenie dowodu z opinii biegłego z zakresu stolarstwa poprzez dokonanie ustaleń sprzecznych z twierdzeniami i wnioskami zawartymi przez biegłego w opinii, a w konsekwencji przyjęcie, że schody zostały wykonane zgodnie ze sztuką stolarską i z umową, podczas gdy biegły w opinii wskazał szereg wad i nieprawidłowości w wykonaniu i montażu schodów;
6. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 278 § 1 kpc w zw. z art. 278 § 1 kpc w zw. z art. 207 § 6 kpc poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność zakresu prac wykonanych przez powoda oraz ich wartości (jako wartości ekwiwalentu świadczenia powoda), będącego dowodem spóźnionym, niezgłoszonym

przez powoda w pozwie, a dopiero w piśmie procesowym z dnia 1 lutego 2013 r. w odpowiedzi na zarzut pozwanego podniesiony w sprzeciwie od nakazu zapłaty;

7. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 kpc poprzez błędną ocenę dowodu z oświadczenia o potrąceniu skierowanego przez pozwanego do powoda, z dowodu wpłaty zaliczki, opinii biegłego z zakresu stolarstwa i uznanie, że pozwany nie posiada wobec powoda żadnych wzajemnych roszczeń, które mogą ulec potrąceniu, podczas gdy z tytułu umowy pozwany wpłacił zaliczkę w kwocie 27.500 zł oraz przysługuje mu roszczenie o naprawienie szkody, którą co do zasady i co do wysokości wykazała opinia biegłego;

8. naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 640 kc w zw. z art. 494 kc poprzez jego zastosowanie i art. 636 kc w z. z art. 494 kc poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie i przyjęcie, że powód skutecznie odstąpił od umowy z powodu braku współdziałania ze strony powoda w oparciu o art. 640 kc podczas, gdy to pozwany złożył skuteczne oświadczenie o odstąpieniu od umowy z uwagi na wykonywanie umowy przez powoda w sposób wadliwy i sprzeczny z umową i bezskuteczny wpływ terminu wyznaczonego w wezwaniu na podstawie art. 636 kc;

9. naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 494 kc w zw. z art. 410 § 1 kc w zw. z art. 405 kc poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że równowartością świadczenia podlegającemu zwrotowi na rzecz powoda jest kwota odpowiadająca wartości wykonanych przez powoda prac oraz niepomniejszenie świadczenia należnego powodowi od pozwanego o wysokość odszkodowania z tytułu niewykonania umowy stanowiącego element zubożenia pozwanego;

10. naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 471 kc poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie przy dokonywaniu przez Sąd rozliczeń z tytułu zwrotu wzajemnych świadczeń stron na podstawie art. 494 kc, odszkodowania przysługującego pozwanemu z tytułu nieprawidłowego wykonania umowy przez powoda;

11. naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 481 § 1 kc w zw. z art. 494 § 1 kc w zw. z art. 455 kc w zakresie ustalenia wymagalności roszczenia powoda na dzień 18.11.2011 r. i zasądzenie odsetek za opóźnienie od tego dnia do dnia zapłaty, podczas, gdy roszczenie o zwrot wartości świadczenia na podstawie art. 494 kc jest roszczeniem bezterminowym, a wymagalność tego roszczenia powstaje dopiero z chwilą wezwania do jego spełnienia.

Mając powyższe na uwadze, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powód T. B. wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów procesu za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w nieznaczej części.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że Sąd Okręgowy podziela stanowisko pozwanego, iż Sąd I instancji nieprawidłowo ustalił, że T. B. skutecznie odstąpił od umowy z 17 sierpnia 2011r. Jakkolwiek powód istotnie nie przystąpił do montażu schodów w terminie przewidzianym umową, to jednak ostatecznie strony wspólnie uzgodniły, iż nastąpi to we wrześniu 2012r. Z materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania w I instancji, w szczególności z zeznań świadków D. D. i D. H. oraz korespondencji między stronami, wynika że zarówno zamawiający, jak i wykonawca mieli świadomość zaawansowania robót budowlanych w domu pozwanego i zdawali sobie sprawę, że nie zostaną one zakończone do 1 listopada 2011r. Pozwany był gotów udostępnić budynek 4 czerwca 2012r., ale z kolei powód nie mógł wtedy przystąpić do pracy z powodu choroby i innych zamówień. Zatem nie ma wątpliwości, że T. B. i P. M. porozumieli się co do przesunięcia terminu rozpoczęcia montażu schodów i w tym zakresie zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc jest słuszny.

Spór między stronami nastąpił dopiero na tle sposobu wykonywania dzieła. Nie było zatem podstaw, by powód mógł odstąpić od umowy na podstawie art. 640 kc. Przepis ten stanowi, że jeżeli do wykonania dzieła potrzebne jest współdziałanie zamawiającego, a tego współdziałania brak, przyjmujący zamówienie może wyznaczyć zamawiającemu odpowiedni termin z zagrożeniem, iż po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu będzie uprawniony do

odstąpienia od umowy. Wbrew przekonaniu powoda, do września 2012r. strony współdziałały przy wykonywaniu dzieła.

Przyczyną, dla której pozwany co najmniej od początku października 2012r. nie chciał udostępnić swojego budynku w celu zakończenia pracy, były niewłaściwe (w jego przekonaniu) wykonanie i montaż schodów. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że również odstąpienie od umowy przez P. M. było nieskuteczne, bowiem jego zastrzeżenia okazały się w zdecydowanej części nieuzasadnione. Tym samym należy ocenić, że nie zachodziły także przesłanki określone w art. 636 § 1 kc.

Z treści opinii biegłego z zakresu stolarstwa L. L. wynika, że schody zamówione przez pozwanego, zostały wykonane zgodnie ze sztuką stolarską o wysokim poziomie technicznym i technologicznym. Dzieło wykonane przez powoda nie zostało w pełni ukończone i jest dotknięte wadami, ale są to tzw. wady nieistotne, które nie mają znaczenia dla prawidłowego funkcjonowania schodów. Usterki te obniżają wartość dzieła, Biegły oszacował wartość zamontowanych schodów na 52.250 zł, co stanowi 95% umówionego wynagrodzenia.

Podstawą roszczeń T. B. jest w tym wypadku art. 639 kc, zgodnie z którym zamawiający nie może odmówić zapłaty wynagrodzenia mimo niewykonania dzieła, jeżeli przyjmujący zamówienie był gotów je wykonać, lecz doznał przeszkody z przyczyn dotyczących zamawiającego. Jednakże w wypadku takim zamawiający może odliczyć to, co przyjmujący zamówienie oszczędził z powodu niewykonania dzieła. Co do zasady powód powinien otrzymać za swoją pracę 52.250 zł, jednak kwotę tę należało pomniejszyć o zaliczkę w wysokości 27.500 zł, którą pozwany uiszczył przy podpisywaniu umowy. Dlatego też kwota zasądzona przez Sąd I instancji została obniżona do 24.750 zł (52.250 zł – 27.500 zł).

Należy zgodzić się również z zarzutem pozwanego, iż Sąd nieprawidłowo oznaczył dzień wymagalności odsetek ustawowych. Zgodnie z art. 455 kc, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. T. B. wezwał P. M. do zapłaty 27.060 zł w piśmie nadanym 8 października 2012r. i zakreślił mu 7 – dniowy termin na spełnienie świadczenia. Zakładając, że przesyłka dotarła do pozwanego po 3 dniach, ostatnim dniem, w którym powinien on zapłacić w/w kwotę był 18 października 2012r. Dlatego też Sąd II instancji zmienił zaskarżony wyrok również w ten sposób, że oznaczył termin wymagalności odsetek ustawowych na 19 października 2012r.

W pozostałej części apelacja pozwanego jest niezasadna.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc w części dotyczącej zeznań świadków i opinii biegłego w takim zakresie, w jakim dowody te miałyby przekonywać o wykonanych przez powoda schodach w sposób niezgodny z umową.

W myśl art. 233 § 1 kpc Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sprawdzeniem tego, czy Sąd należycie wykonał obowiązek wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego jest uzasadnienie orzeczenia, w którym zgodnie z art. 328 § 2 kpc winien się on m.in. wypowiedzieć, co do faktów, które uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodem odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1974 r. I CR 117/74 - LEX nr 7451).

Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Aby zatem zarzut odnoszący się do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów mógł zostać uwzględniony, nie wystarczy przedstawić - jak to czyni pozwany - alternatywny stan faktyczny; należy podważyć prawidłowość dokonanej przez sąd oceny dowodów, wykazując, że jest ona wadliwa lub błędna (wyrok SN z dnia 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99 - nie publ, wyrok SN z dnia 29 września 2002 r., II CKN 817/00 - nie publ.,

wyrok SN z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/96 - OSNC 2000/7-8/139, wyrok SN z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 160/01 -nie publ.).

Sąd I instancji przedstawiając w uzasadnieniu stan faktyczny, wskazał na dowody, które stały się podstawą ustaleń faktycznych oraz przyczyny, dla których uznał twierdzenia pozwanego za nieudowodnione. Zatem postawiony przez stronę pozwaną zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc, okazał się całkowicie bezpodstawny.

Sąd Okręgowy nie podziela poglądu apelującego, że Sąd dopuścił się naruszenia art. 278 § 1 kpc w zw. z art. 217 § 2 i 6 kpc, że dowód z opinii biegłego był dowodem spóźnionym, ponieważ powinien być zgłoszony już w pozwie. T. B. opierał swoje żądanie na twierdzeniu, że odstąpił on skutecznie od umowy o dzieło i na tym etapie nie było potrzeby zgłaszania dowodu z opinii biegłego z zakresu stolarstwa. Dopiero w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, kiedy pozwany zarzucił, iż dzieło zostało dotknięte wadami, po stronie powoda zaktualizowała się potrzeba obrony i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność jakości wykonanego przez niego dzieła. W żadnym wypadku nie było podstaw, by wniosek dowodowy zgłoszony w piśmie procesowym, będącym odpowiedzią na sprzeciw, traktować jako spóźniony.

Przechodząc do oceny zarzutu potrącenia zgłoszonego przez pozwanego w wysokości 27.500 zł z tytułu zaliczki i 100.000 zł z tytułu odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy, trzeba podkreślić, że nie został on skutecznie zgłoszony.

Zgodnie z art. 499 kc potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Od oświadczenia o potrąceniu, jako czynności materialnoprawnej, należy odróżnić zarzut potrącenia, jako czynność procesową. Podniesienie zarzutu potrącenia w toku postępowania sądowego oznacza powołanie się przez stronę na fakt dokonania potrącenia i wynikające stąd skutki. Z kolei podniesienie zarzutu potrącenia w odpowiedzi na pozew jest równoznaczne ze złożeniem oświadczenia o potrąceniu, jeśli takie oświadczenie nie zostało złożone wcześniej (wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2005 r., I CK 181/03, LEX nr 163977). Pełnomocnictwo udzielone przez P. M. obejmowało umocowanie także do składania w toku procesu oświadczeń o potrąceniu przysługujących mu roszczeń z tytułu umowy zawartej 17 sierpnia 2011r. albo odstąpienia od umowy. Nie ma zatem wątpliwości, że działający w imieniu pozwanego radca prawny K. K. był upoważniony do złożenia oświadczenia o potrąceniu. Jednak analogiczny wymóg tego rodzaju umocowania musi dotyczyć też adresata takiego oświadczenia o potrąceniu, którym jest strona, za którą działa pełnomocnik. Skoro oświadczenie o potrąceniu może wywrzeć skutek dopiero z chwilą dojścia do adresata (art. 61 kc), to zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty oświadczenie o potrąceniu, doręczone jedynie nieumocowanemu do jego przyjęcia pełnomocnikowi powoda nie może być ocenione jako skuteczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 marca 2013r., II CSK 476/12, LEX nr 1314394). Pełnomocnictwo udzielone przez T. B. radcy prawnemu A. D. takiego upoważnienia nie obejmuje. Dlatego nie można uznać, iż oświadczenie o potrąceniu wierzytelności (w znaczeniu materialnym) zostało złożone skutecznie. Powód uczestniczył w rozprawie w dniach 18 kwietnia 2013r., 3 września 2013r. i 9 czerwca 2015r. Na żadnym z tych terminów oświadczenie o potrąceniu wierzytelności w sposób skonkretyzowany tak jak w sprzeciwie, nie zostało złożone w jego obecności. Dlatego nie może być mowa o skutecznym złożeniu oświadczenia o potrąceniu wierzytelności w rozumieniu art. 499 kc.

Sąd II instancji uwzględnił jednak fakt wpłacenia przez pozwanego zaliczki na poczet wynagrodzenia, co wynika z wyliczenia ostatecznej należności na rzecz powoda. Odmienne rozstrzygnięcie prowadziłyby do bezpodstawnego wzbogacenia powoda.

Jeśli idzie o odszkodowanie w wysokości 100.000 zł za nienależyte wykonanie umowy, to skoro usterki ujawnione przez biegłego wpłynęły na obniżenie ceny i to tylko w 5%, to trudno byłoby uznać te roszczenia za uzasadnione. Sąd Okręgowy nie przeprowadził jednak szczegółowej analizy tego zarzutu, z uwagi na nieskuteczne złożenie oświadczenia o potrąceniu, o czym była mowa wyżej.

Konsekwencją obniżenia należności zasądzonej przez Sąd Rejonowy, jest zmiana rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu w I instancji zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów (art. 100 kpc). Powód wygrał spór

w 91% i poniósł koszty z tytułu opłaty od pozwu w wysokości 1.353 zł, wynagrodzenia radcy prawnego w wysokości 2.400 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz zaliczki na poczet wydatków wywołanych potrzebą przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w wysokości 500 zł, łącznie 4.253 zł, z czego 91% stanowi 3.870,23 zł. Z kolei pozwany poniósł w I instancji koszty w wysokości 5.917 zł, w tym: wynagrodzenie radcy prawnego 2.400 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, zaliczki na poczet wydatków związanych z opinią biegłego 3.500 zł, 9% z 5.917 zł stanowi 532,53 zł. Po potrąceniu tej kwoty, na rzecz T. B. od P. M. należało zasądzić 3.327,70 zł.

O obciążeniu stron obowiązkiem zwrotu wydatków należało rozstrzygnąć w sposób analogiczny (art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 kpc). Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Mławie wyłożył tymczasowo na poczet kosztów opinii biegłego 1.247,51 zł, z czego 9% stanowi kwota 112,27 zł i należało pobrać ją od powoda, zaś 91% stanowi kwota 1.135,23 zł i należało pobrać ją od pozwanego.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, stosując art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu za II instancję Sąd orzekł w myśl art. 100 kpc, stosunkowo je rozdzielając. Strona powodowa poniosła koszty zastępstwa prawnego w wysokości 1.200 zł, z czego 91% stanowi 1.092 zł. Strona pozwana, poza wynagrodzeniem pełnomocnika w wysokości 1.200 zł, poniosła opłatę od apelacji w kwocie 1.353 zł, łącznie: 2.553 zł, z czego 9% stanowi 229,77 zł. Po potrąceniu tej należności, od pozwanego na rzecz powoda należało zasądzić 862,23 zł (1.092 zł – 229,77 zł). Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego została ustalona zgodnie z § 12 ust. 1 pkt. 1) w zw. z § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.